

Єременко О. О., студент 4 курсу, групи АГ-181
Науковий керівник: Тимошенко О. П., к.с.-г.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна),
e-mail: ilerotttt@gmail.com

ОСІННІЙ ДОГЛЯД ЗА ПЛОДОВИМИ ДЕРЕВАМИ

Осінь – довгожданий період у садівників, адже в цей час проходить найприємніший етап – збір урожаю. Та на цьому робота в саду не закінчується, адже необхідно якісно підготувати сад до зими. Об'єм робіт по догляду за садом залежить від загальної території, кількості насаджень і включає ряд важливих робіт: догляд за деревами і кущами; догляд за квітниками та декоративними композиціями; догляд за газоном [1].

Важливо проводити садові роботи комплексно, не пропускаючи ні один вид робіт. Прибирання листя та іншого органічного сміття важливіше ніж здається, адже в листі і органіці міститься багато шкідників та збудників хвороб, які здатні навесні уражувати рослини. Обрізку теж важливо не пропускати. Восени з дерев обов'язково потрібно видалити всі хворі гілки, які можуть заразити й інші частини рослини.

Чим старші дерева, тим більше на них з'являється мохів та лишайників. Самі по собі лишайники для плодкових культур не мають загрози, але в них добре розвиваються патогенні організми. Необхідно перевіряти та оцінювати стан дерев щорічно. Різке збільшення кількості лишайників говорить про зниження імунітету рослини. Лишайники на поверхні кори з'являються поступово, найчастіше – з північної сторони.

Мохи теж не паразитують на деревах, їх коренева система досить невелика, але вони здатні поступово приводити до гниття кори, оскільки перешкоджають її нормальному газообміну. Проводити боротьбу з мохами та лишайниками на плодкових деревах слід по закінченню листопада. Щоб позбутися їх необхідно:

- Проводити обробку дерев розчином залізного купоросу.
- Для агресивних різновидів мохів та лишайників використовують фунгіциди.
- Видаляти лишайники та мохи вручну. Попередньо розстеляють плівку під кроною, щоб після проведення робіт спалити органічне сміття. Очищення проводять металевією щіткою, шпателем, зворотною стороною ножа.

Проти мохів та лишайників досить ефективна профілактика – щорічне обрізання дерев з метою збільшення їх провітрюваності, зниження загущеності крони. Гілки, вкриті лишайником повністю, слід вирізати, тому що вони вже постаріли [2].

Кора дерев виступає своєрідним бар'єром, що захищає дерево. Вона страждає в першу чергу від несприятливих умов зовнішнього середовища, таких як сонце, мороз, різкі зміни температур, сильний холодний вітер, а також гризунів та інших шкідників і т. д. Під впливом несприятливих зовнішніх факторів кора з часом стає дуже грубою, розтріскується і може початися її відшарування.

Досвідчені садівники стверджують, що білити дерева треба 2-3 рази в рік. Восени проводиться основна побілка. Найкращий час для проведення даної процедури – жовтень або листопад, незадовго до перших заморозків. Осіння побілка допомагає вберегти рослини від шкідливих комах і патогенних грибків, які зібралися зимувати в корі.

Для побілки дерев найчастіше використовують водно-дисперсійну або водоемульсійну фарбу, а також розчин вапна. До складу розчину, використовованого для побілки, повинні обов'язково входити такі компоненти:

- вапно або крейда, так як колір розчину повинен бути білим, щоб розсіювати палючі промені сонця;
- щоб розчин краще прилипав до поверхні дерева у нього додають глину або клей;
- в якості дезінфікуючого засобу використовують фунгіцид, причому найбільшою популярністю користується мідний купорос [3].

Підживлення плодкових дерев і чагарників восени – важливий етап садових робіт, тому що дерева ростуть на одному місці по багато років і щорічно забирають з ґрунту поживні речовини, недолік яких може позначитися на врожайності, імунітеті і зовнішній вигляді рослин.

Починати підготовувати сад можна вже з останньої декади серпня і до середини жовтня. Точні терміни для осінніх підгодівлі не визначені, тому слід орієнтуватися на клімат регіону і погодні умови в сезон.

Кісточкові культури не переносять хлор, тому при виборі добрива потрібно уважно вивчити його склад. Якщо рослини закінчили плодоносити до середини серпня, можна підготовувати їх нітрофоскою або діаммофоскою під час розпушування.

Зерняткові дерева, особливо яблуня і груша, дуже чутливі до нестачі кальцію і магнію, тому дуже важливо, щоб ці елементи були присутні в комплексних добавках. Підготовування зерняткових культур фосфорними і калійними добривами проводиться в середині вересня. Можна використовувати суміш з 30 г сульфату калію і такої ж кількості подвійного суперфосфату [4].

Найбільш ефективним прийомом для збереження дерев у зиму поруч прийнято вважати мульчування.

Щоб укрити пристовбурні кола навколо дерев може застосовуватися гній і перегній. Також багато садівників використовують з цією метою лапник і мішковину, рожеву і синтетичні укривні матеріали, представлені лутрасилом, спанбондом тощо.

Після обробки пристовбурного кола фунгіцидом його покривають шаром мульчі в 8-10 сантиметрів. При сильних морозах фахівці настійно радять прикривати шар мульчі ще і ялиновим гіллям або присипати снігом на висоту до одного метра.

Щоб утеплити пристовбурні кола на зиму можуть застосовуватися такі матеріали, як солома або очерет. Але їх найчастіше використовують для обмотування стовбура дерева молодих плодкових дерев. Поверх такого матеріалу намотують мішковину, а закріплюють подібну намотування мотузкою [5].

Вологозарядний полив, внесення добрив, мульчування і побілка підвищують холодостійкість та морозостійкість рослини. Вона менше травмується за зимовий період, швидше рушає в зростання навесні [2]. Ці заходи найнеобхідніші восени. Догляд за плодковим садом – це дуже складний процес, який вимагає багато часу, сил, уваги та терпіння, але якщо слідувати всім правилам та рекомендаціям – він обов'язково буде дякувати нам своїми щедрими врожайми.

Перелік посилань

1. Догляд за садом восени. *KvitkaInfo.com: квіти, домашні рослини, сад, город, ландшафтний дизайн*: Веб-сайт. URL: <https://kvitka.info.com/sad-gorod/doglyad-za-sadom-voseni.html> (дата звернення 03.12.2021).
2. Догляд за садом восени. *Vseroste*: Веб-сайт. URL: <https://vseroste.com.ua/blog/dogliad-za-sadom-voseni> (дата звернення 03.12.2021).
3. Побілка дерев восени. *Asterias.od.ua*: Веб-сайт. URL: <https://asterias.od.ua/777-pobilka-derev-voseni-koli-yak-i-chim-biliti.html> (дата звернення 03.12.2021).
4. Як і чим підживити плодкові дерева восени, щоб був урожай. *Cash-Flow*: Веб-сайт. URL: <https://cash-flow.com.ua/yak-i-chim-pidzhiviti-plodovi-dereva-voseni-shhob-buv-urozhaj/> (дата звернення 03.12.2021).
5. Підготовка дерев до зими: основні осінні процедури. *Енциклопедія пожежної безпеки*: Веб-сайт. URL: <https://rt82.ru/uk/the-arrangement-of-the-objects/podgotovka-derev-k-zime-osnovnye-osennie-procedury-chem/> (дата звернення 03.12.2021).